

## Inzet primaire melkveepartijen voor het landbouw akkoord

Overwegende,

- dat de Nederlandse melkveehouderij bij uitstek verbonden is met en afhankelijk is van de blijvende beschikbaarheid van grond;
- dat het beschikbare areaal door diverse oorzaken al lange tijd onder druk staat;
- dat het Kabinet zich heeft aangesloten bij het doorontwikkelperspectief zoals verwoord in het advies Remkes ('Wat wel kan' oktober 2022).

Komen partijen overeen:

- Dat grond met bestemming 'agrarisch' die bestemming houdt, met uitzondering van de restopgave Nationaal Natuur Netwerk (34.000 hectare<sup>1</sup>) zoals opgenomen in het Natuurpact 2012/2013 en gronden die de bestemming wonen, bedrijventerrein of infrastructuur moeten krijgen.
- Dat gronden die door overheden worden gekocht in het kader van opkoopregelingen, gebiedsplannen en -processen, worden ingezet voor de versterking van de landbouwstructuur in die gebieden.
- Dat de daartoe in te stellen gebiedscommissies resp. regionale Commissies Landbouwgrond (beiden tenminste voor de helft bestaande uit vertegenwoordigers van de agrarische sector (geborgd) uit het betreffende gebied) bindend advies geven aan de provincie over de inzet (inclusief eventuele voorwaarden) van deze vrijkomende gronden. Daarnaast deze gebiedscommissies ook de regie hebben bij het eventueel initiëren en uitvoeren van vrijwillige kavelruil en eventueel daaraan ondersteunende inrichtingsmaatregelen.
- Dat de gebieden de middelen (financieel) krijgen om bij te dragen aan de versterking van de landbouw structuur en overige gebiedsdoelen, en zo het bottom-up proces te waarborgen.
- Dat het Kabinet zich ervoor inzet dat tenminste 200.000 ha van het bestaande Nationaal Natuur Netwerk in agrarische medegebruik komt: langjarig, met op de natuurdoelen toegesneden agrarisch gebruik en mestplaatsing-ruimte.
- Dat er geen gronden komen met verplichte beperkingen. De gronden die worden aangeduid met termen als landschapsgrond, beekdalen, overgangsgebied, buffergebied, blauwgroene dooradering en soortgelijke aanduidingen houden de agrarische bestemming. De benoeming van die gebieden mag geen verplichtende beperkingen hebben en leiden tot afwaardering. De benoeming heeft géén planologische betekenis en mag dus géén verplichte beperking van het agrarisch gebruik impliceren.

Overwegende,

- dat melkveehouders met hun grond van nature een bijdrage leveren aan natuurdoelen zoals biodiversiteit, behoud soorten (weidevogels) en behoud landschapselementen;
- dat partijen mogelijkheden zien om die bijdrage te vergroten, met behoud van de agrarische functie en bestemming van de gronden.

---

<sup>1</sup> [Achtste Voortgangsrapportage Natuur](#)

Komen partijen overeen:

- Dat de melkveehouderij naar rato (ten opzichte van andere partijen die gronden in gebruik/beheer hebben) en rekening houdend met wat al 'geleverd' wordt, op basis van vrijwilligheid een bijdrage levert aan door het Kabinet geformuleerde doelen, zulks per gebied door betrokkenen in te vullen door de gebiedscommissie.
- Dat het Kabinet en de melkveehouderij sector daartoe in overleg een breed pakket aan eco-diensten ontwikkelen. Hierbij zijn vergoedingen voor de diensten tenminste de compensatie voor inkomensschade en vermogensschade toegespitst op individueel bedrijfsniveau als daar en boven een vergoeding voor arbeid/dienst en risico-opslag.
- Dat het Kabinet de looptijd van de vergoedingen alsmede de hoogte (inclusief toepassing Consumenten Prijs Index) voor tenminste 15 jaar garandeert.

Overwegende,

- dat passende bemesting van de gronden onder de melkveehouderij van cruciaal belang is voor de bodemvruchtbaarheid en de bodem daarmee in staat stelt CO<sub>2</sub>, water en nutriënten op te slaan. Dit draagt daarmee bij aan het opbrengend vermogen op korte en lange termijn en dus ook het verdienvermogen op korte en lange termijn;
- dat de gefaseerde afschaffing van derogatie zeer ernstige gevolgen heeft voor het inkomen van de melkveehouder, zich daarbij moeilijk laat rijmen met het kringloop-concept en het doel om in het algemeen klimaat-belastende productie (in dit geval kunstmest) zoveel mogelijk te vermijden;
- dat de afschaffing van derogatie primair gemotiveerd wordt met generieke argumenten betreffende de kwaliteit van het oppervlaktewater in Nederland en het achterblijven bij het halen van KRW-doelen zonder dat specifiek en onderbouwd toe te spitsen op de melkveehouderij sector.

Komen partijen overeen:

- Dat melkveehouderij sector en Kabinet gezamenlijk een onomkeerbaar traject ingaan naar een systeem waarbij elke melkveehouder voor zijn bedrijf en gronden door gecertificeerde instanties periodiek kan laten vaststellen wat de kwaliteit is van het onderliggende grondwater en aangrenzende oppervlaktewater.
- Dat dit meet- en monitoringsysteem uiterlijk binnen 3 jaar is uitgerold bij de melkveehouders die dat willen.
- Dat de implementatie van dit systeem op bedrijfsniveau een verantwoordelijkheid van de melkveehouder is en zij dit systeem zullen ondersteunen met:
  - Administratief (inputs en outputs, afrekenbare stoffenbalans)
  - Metingen in de bodem (N-mineraal)
  - Grond- en oppervlaktewater kwaliteit
- Dat voor melkveebedrijven die blijkens de meetresultaten en de ondersteunende Stoffenbalans binnen vast te stellen normen blijven geldt:
  - De korting van 20% op de gebruiksnormen is bij deze bedrijven niet van toepassing.
  - Toepassing van dierlijke mest en/of op dierlijke mest gebaseerde meststoffen respectievelijk kunstmestvervangers wordt verruimd.

- Deze bedrijven krijgen de mogelijkheid om mee te doen aan BES pilot<sup>2</sup>.
- Dat noodzakelijke investeringen voor implementatie van dit meet- en monitoringsysteem op bedrijfsniveau voor 75% worden gesubsidieerd door de overheid.
- Dat de reguliere mestwetgeving geldt voor bedrijven die ervoor kiezen niet aan dit bedrijfsspecifieke systeem van verantwoording mee te doen.
- Dat voor bepaalde duurzame bedrijfssystemen (m.n. biologisch) bovenstaande, vanuit de eigen systeemborging en rekensystematiek, gericht wordt ingezet op zowel de juridische erkenning van de te behalen doelen als de aansluiting op de specifieke marktvrage.

Overwegende,

- dat als gevolg van autonome ontwikkelingen, bestaand beleid (denk aan de huidige afroaming fosfaatrechten bij overdracht) en ingezet beleid (denk aan regelingen vrijwillige opkoop) naar verwachting een geleidelijke daling van het aantal koeien zal optreden uitmondend in een vermindering van ca 15%-20% in 2035;
- dat bij een beleid gericht op behoud van het areaal agrarische grond, het grondgebonden karakter van de melkveehouderij op niveau van de sector en landelijk versterkt wordt en tevens druk op de mestmarkt verlicht.

Komen partijen overeen:

- Dat de ontwikkeling van de omvang (aantal dieren en productievolume) van de sector gezamenlijk nauwkeurig gemonitord wordt.
- Dat er geen noodzaak is voor nieuwe maatregelen en/of normen gericht op sturing van de omvang van de sector.
- Dat elke vorm van een generieke korting wordt uitgesloten.
- Dat het grondgebonden karakter van de sector en de Wet Grondgebonden Groei Melkveehouderij voldoende bepalingen bevat om een ongebreidelde en niet-grondgebonden groei op bedrijfsniveau te beteugelen.
- Dat als op gebiedsniveau sprake is van een zodanig hoge veedichtheid (komt incidenteel voor) dat die een te zware druk legt op de omgeving en te beperkend is voor de doorontwikkeling van bedrijven (de blijvers) specifiek daarop gerichte regelingen voor vrijwillige opkoop worden ingezet (dit ter beoordeling en afweging van een gebiedscommissie).

**Alleen als in het landbouwakkoord over bovenstaande samenhangende onderdelen afspraken te maken zijn is de melkveehouderij in staat een bijdragen te leveren aan de maatschappelijke doelen op het gebied van klimaat, natuur en waterkwaliteit.**

---

<sup>2</sup> <https://www.verantwoordeveehouderij.nl/show/Meer-mest-in-BES-pilot-geen-vanzelfsprekendheid.htm>